



Datum 2018-03-28
Diarienummer 0318/18

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr Ku2017/02516/DISK

Yttrande från Göteborgs Stad gällande betänkandet: Transpersoner i Sverige - Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92)

Göteborgs Stad ser betänkandet som välgrundat. Staden ställer sig bakom utredarens slutsatser och tillstyrker förslagen i sin helhet. Staden har emellertid fokuserat på del 1 i betänkandet då det är främst denna del som berör det kommunala ansvarsområdet.

Det är också kring förslagen i del 1 som staden väljer att lyfta fram några synpunkter och förslag på tillägg. Den korta handläggningstiden har inte medgivit någon nämndremiss i staden. I beredningsarbetet har stadsdelskontoret dock tagit del av underlag och bedömningar från sakkunniga i staden och särskilt berörda förvaltningar. I stadens remissvar har även synpunkter från Göteborgs Stads HBTQ-råd, som är kommunstyrelsens samråd med hbtq-communityt, tagits med.

Generella synpunkter

Ett flertal förslag i betänkandet handlar om utredningsuppdrag till olika myndigheter. Stadens bedömning är att dessa förslag därför på kort sikt inte kommer att påverka den kommunala verksamheten. Däremot är det stadens bedömning att om förslagen leder till beslut om åtgärder, så kommer detta att på sikt få betydande konsekvenser för den kommunala verksamheten som idag är könsbinärt organiserad.

Den förstärkning av transkompetensen inom myndighetssfären som betänkandet i ett antal förslag lyfter fram, handlar ytterst om att säkerställa det kommunala grunduppdraget om likvärdig service. Göteborgs Stad ser

det som särskilt angeläget att de myndigheter som pekas ut som strategiska myndigheter, en del med utredningsuppdrag, initialt säkerställer den egna myndighetens hbtqi-kompetens då detta är en förutsättning för uppdragens fortsatta genomförande.

Representanterna för Göteborgs Stads HBTQ-råd konstaterar utifrån ett brukarperspektiv att hbtqi-kompetens är en förutsättning för myndigheter att kunna leva upp till de krav på åtaganden om likvärdighet som exempelvis socialtjänstlag, hälso- och sjukvårdslag och diskrimineringslag ställer på myndigheterna. Ett kompetent och likvärdigt bemötande skapar förtroende och tillit.

Synpunkter på utredningens förslag

14.1 Transpersoners levnadsvillkor

14.1.1 Samordning av arbetet för hbtqi-personers rättigheter

Göteborgs Stad ser positivt på att det på nationell nivå tas ett samlat grepp kring arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter och att Jämställdhetsmyndigheten får ett permanent samordnande ansvar. Representanterna för Göteborgs Stads HBTQ-råd betonar dock vikten av att arbetet med hbtqi-personers rättigheter inte blir ett komplement till ett binärt jämställdhetsarbete, utan att det blir ett inkluderat perspektiv i myndighetens arbete med lika rättigheter oavsett kön.

14.1.2 Utredning om att utreda tredje juridiskt kön

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget om en utredning av ett tredje juridiskt kön. Då staden bedömer att ett beslut om ett tredje kön skulle få betydande påverkan på den kommunala verksamheten, ser staden gärna att utredningen även belyser tekniska aspekter (såsom behov av uppdatering av datasystem) samt ekonomiska konsekvenser för den kommunala verksamheten. Exempelvis skulle stadens administrativa rutiner, statistik- och uppföljningsarbete, liksom organisering av delar av den kommunala verksamheten som organiseras utifrån könsbinär uppdelning behöva utvecklas och breddas.

14.1.7 Tillgängliga toaletter och omklädningsrum

I Göteborg äger flera föreningar sina anläggningar eller långtidshyr dem. I dagsläget finns möjligheten att söka investeringsbidrag från Göteborg Stad vid renoveringar och investeringar. Inkluderande lokaler kan innebära ökade kostnader för föreningarna. Göteborgs Stad ser därför gärna att

föreningarnas särskilda villkor beaktas i den fortsatta hanteringen av förslaget om statsbidrag för stöd till utvecklingsprojekt för transinkluderande miljöer.

Eftersom det i dagsläget inte finns riktlinjer kring hur omklädningsrum och toaletter bör utformas är det välkommet att ge DO i samarbete med Boverket i uppdrag att ta fram en sådan vägledning. Här är det dock viktigt att se att det finns flera typer av verksamheter med olika fysiska förutsättningar vilket bör beaktas. Ett annat medskick är att redan inför ett byggprojekt lyfta in hur mycket yta som behöver tas i anspråk för toaletter och omklädningsrum.

Representanterna för Göteborgs Stads HBTQ-råd anser att ”bör” i förslaget om att ”alla offentliga aktörer bör skylta enskilda toaletter könsneutralt”, med fördel kan ändras till ”ska”.

14.1.9 Stöd till civila samhällets arbete med brottsofferstöd

Göteborgs Stad ser det som angeläget att ett långsiktigt ekonomiskt stöd till civila samhällets stödverksamhet för hbtqi-personer som brottsoffer säkerställs. Det civila samhället spelar en betydande roll, både utifrån sin sakkunskap och som en möjlighet för dem som saknar tillit till de myndighetsutövande institutionerna. Samtidigt betonar representanterna för Göteborgs Stads HBTQ-råd att stöd till brottsutsatta är en lagstadgad rättighet för alla och att civila samhället ska vara ett komplement till det offentliga.

14.2 Fler perspektiv på transpersoners levnadsvillkor

14.2.1 Barn och unga transpersoners levnadsvillkor

Utifrån ett barnrättsperspektiv vill Göteborgs Stad understryka vikten av att myndigheter som kommer i direkt kontakt med unga transpersoner och barn och unga med intersexvariation har en på förhand säkerställd transkompetens.

Representanterna för Göteborgs Stads HBTQ-råd påtalar att det redan finns kunskap och vittnesmål om unga transpersoners utsatthet i till exempel skolan. Därför bör skolinspektionen hellre få i uppdrag att göra en översyn för att förbättra granskningen av skolornas likabehandlingsarbete än att utreda transpersoners situation i grundskola och gymnasium.

För unga personer som riskerar att utsättas för våld och förtryck på grund av sin sexualitet, sin könsidentitet eller sitt könsuttryck innebär en bristande kompetens inom exempelvis skola och socialtjänst en särskild utsatthet. I kontakter med myndighets-representanter kan en ensidig cis- och heteronormativ tolkning av hedersrelaterat våld och förtryck riskera att utsätta den unga hbtq-personen i fara för våld eller för att tvingas ingå äktenskap. Här ser staden att skrivningarna i utredningen skulle ha kunnat utvecklats.

14.5 Transpersoners fritid

14.5.1 Tryggare mötesplatser och stärkt egenorganisering

I likhet med punkt 14.1.9 kan det finnas behov av att tydliggöra kommunernas och civila samhällets respektive ansvar och roller. Representanterna för Göteborgs Stads HBTQ-råd betonar att tillgången till trygga mötesplatser är en ytterst angelägen fråga och menar att det inte är tillräckligt att kommunerna erbjuder exempelvis fritidsgårdar öppna för alla. Detta blir inte en tillräcklig trygg miljö för unga hbtq-personer.

14.5.2 Idrott och motion

Göteborgs Stad ser att det finns fler perspektiv utöver barnrättsperspektivet som är viktiga att beakta i bidragsgivningen. Anslagen och bidragen och indikatorerna bör utgå ifrån samtliga diskrimineringsgrunder.

Det rapporteringssystem för bidrag som används idag utgår ifrån de två juridiska könen, vilket försvårar för föreningarna att erbjuda aktiviteter för icke-binära. När anslagsvillkoren utreds bör dessa aspekter finnas med.

14.6 Transpersoners situation på arbetsmarknaden

14.6.1 Kunskapsspridande insatser

Stadens dialoger med arbetsgivar- och fackliga organisationer visar att det generellt råder stor osäkerhet och kunskapsbrist hos arbetsgivare om arbetet med ”aktiva åtgärder” för samtliga diskrimineringsgrunder. En brist på kunskap om transpersoners särskilda villkor i kombination med brist på data för andra kategorier än juridiskt kön och ålder försvårar arbetsmiljöarbetet.

Utöver det uppdrag som föreslås till DO, ser Göteborgs Stad gärna att DO får i uppdrag att ta fram anvisningar för hur data – kvantitativ och/eller kvalitativ - kan samlas in om arbetsmiljön för personer utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. I sammanhanget kan nämnas att Göteborgs Universitet under 2018 genomför en studie om arbetsmiljön för hbtq-personer anställda i Göteborgs Stad på uppdrag av Göteborgs Stad.

När den nya myndigheten Nationellt Arbetsmiljöcentrum startar vill Göteborgs Stad påtala vikten av att statens myndigheter samordnar och synkroniserar stödet till kommuner och att det tydliggörs vart man vänder sig för att hämta stöd och kunskap i olika frågor som rör arbetsliv och diskriminering.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan.

Jonas Ransgård (M) yrkade bifall till yrkande från M den 23 mars 2018, enligt bilaga A.

Kommunstyrelsen beslutade utan om röstning att bifalla ordföranden Ann-Sofie Hermanssons yrkande.

Göteborg den 28 mars 2018

GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ann-Sofie Hermansson

Lina Isaksson

BILAGA A

Göteborg den 18-03-23
Yrkande (M)
Kommunstyrelsen 18-03-28
Ärende 4.2

Remissvar Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsen föreslås besluta:

I enlighet med Alliansens remissvar i SKL, (Sveriges Kommuner och
Landsting)